

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Державного вищого
навчального закладу «Донбаський
державний педагогічний університет»
проф. С.О. Омельченко
« _____ » _____ 2020 р.

ВИТЯГ

з протоколу фахового семінару спільного засідання кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти та кафедри теорії і практики початкової освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» від 07 липня 2020 року

ПРИСУТНІ: **Стешенко В.В.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти; **Гаврілова Л.Г.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і практики початкової освіти; **Хижняк І.А.** – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової, технологічної та професійної освіти, професор кафедри теорії і практики початкової освіти; **Вовк Н.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти; **Лихолат О.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти; **Пшеничний М.В.** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти; **Бескорса О.С.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти; **Вікторенко І.Л.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти; **Ішутіна О.Є.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти; **Хвещевська О.О.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти; аспіранти кафедр.

ЗАПРОШЕНІ: **Омельченко С. О.** – доктор педагогічних наук, професор, ректор ДДПУ; **Набока О.Г.** – доктор педагогічних наук, професор, перший проректор із науково-педагогічної роботи ДДПУ; **Курінна С. М.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи; **Топольник Я. В.** – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки вищої школи; **Саяпіна С. А.** – доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету гуманітарної та економічної освіти; **Шульга Т. В.** – завідувач аспірантури ДДПУ.

Головуючий на засіданні: **Гаврілова Л.Г.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і практики початкової освіти ДДПУ.

Секретар засідання: **Хвещевська О.О.** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти ДДПУ.

Рецензенти:

Хижняк Інна Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової, технологічної та професійної освіти ДДПУ.

Топольник Яна Володимирівна – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки вищої школи ДДПУ.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Про рекомендацію до захисту дисертації **Демченко Марина Олександрівни «Формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів»**, представленої до попередньої експертизи на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями).

СЛУХАЛИ:

1. Головуючого на розширеному засіданні фахового семінару кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти – доктора педагогічних наук, професора, завідувач кафедри теорії і практики початкової освіти Гаврілову Л.Г., яка ознайомила з біографічними даними Демченко М.О.

Демченко Марина Олександрівна народилася у м. Мирноград Донецької області у 1983 році.

З 2004 по 2009 роки навчалася у Слов'янському державному педагогічному університеті за спеціальністю «Практична психологія». Здобула кваліфікацію практичного психолога, організатора дошкільної освіти, вихователя дітей дошкільного віку, отримала диплом спеціаліста з відзнакою.

З вересня 2008 року по вересень 2015 року працювала на посаді секретаря деканату факультету дошкільної освіти й практичної психології. З вересня 2015 року по квітень 2019 року – старший лаборант кафедри практичної психології педагогічного факультету ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». З вересня 2010 року по червень 2017 року обіймала (за сумісництвом) посаду асистента кафедри практичної психології, з квітня 2019 року дотепер (за сумісництвом) – посаду методиста навчально-методичного відділу.

З жовтня 2017 року й дотепер – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 – Професійна освіта (освітньо-наукова програма «Теорія та методика професійної освіти»).

З жовтня 2017 року працює над темою дисертаційного дослідження, яка була узгоджена у Міжвідомчій раді з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології в Україні (протокол №6 від 28.11.2017 р.).

Демченко М.О. склала кандидатські іспити: з іноземної мови, філософії, теорії та методики професійної освіти – на «відмінно».

За темою дисертаційної роботи опубліковано 19 наукових праць, зокрема: 5 – у фахових виданнях (2 – у співавторстві), затверджених ВАК України, 1 – у виданні, що включено до наукометричної бази Web of Science (у співавторстві), 1 – у виданні, що включено до наукометричної бази Index Copernicus (у

співавторстві), 1 – у періодичному зарубіжному виданні, 11 – у матеріалах науково-практичних конференцій (1 – у співавторстві).

Слово надається Демченко М.О. для викладу основних положень дисертаційної роботи, яка виконана у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

2. Демченко М.О., яка виклала основний зміст дисертації «Формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів» та загальні висновки, що були здобуті в результаті здійсненого нею дослідження.

Демченко М.О.: Шановний головуєчий, шановні присутні!

Вашій увазі пропонуються результати дослідження «Формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів».

Структура та науковий апарат дослідження представлено у роздатковому матеріалі, дозвольте його не називати. Перейдемо до викладу змісту основних результатів дослідження.

Відповідно до **першого завдання** було уточнено понятійний апарат дослідження. Із цією метою було проаналізовано психолого-педагогічну та методичну літературу.

Підґрунтям представленого дослідження є поняття «компетентність». На підставі теоретичного аналізу наукових праць з окресленої проблеми дослідження, умовно виділили три підходи до тлумачення поняття «компетентність». Наочно означені підходи представлено в табл. 1.1 роздаткового матеріалу.

Отже, проблема трактування поняття «компетентність» у сучасній педагогічній науці досліджувалася досить широко і дотепер ця проблема є предметом наукових досліджень як українських, так і зарубіжних науковців.

Питання формування окремих складових професійної компетентності досліджували А. Богущ, Ю. Зіньковський, В. Ягупов та ін.

Спираючись на теоретичний аналіз наукових праць із проблеми формування професійної компетентності, вважаємо найбільш ґрунтовним визначення професійної компетентності як системи знань, умінь і навичок, якостей та здібностей особистості.

Наочно підходи до тлумачення поняття «професійна компетентність» представлено в таблиці 1.2 роздаткового матеріалу.

Розв'язуючи **друге завдання**, було здійснено теоретичний аналіз наукових досліджень з визначення сутності методичної компетентності майбутніх вихователів. Розглянуто структуру методичної компетентності педагогів взагалі та вихователів закладів дошкільної освіти зокрема.

Запропоноване власне визначення поняття «методична компетентність вихователя закладу дошкільної освіти», під яким розуміємо професійно значущу характеристику особистості, яка охоплює сукупність знань, умінь, навичок, особистих якостей вихователя, що визначають готовність до вирішення методичних завдань під час виховання й навчання дітей раннього та дошкільного віку.

Унаслідок наукового пошуку встановлено, що структура методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти включає чотири основні компоненти: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний.

Відповідно до **третього** завдання було визначено, що у сучасному світі, що стрімко розвивається, гостро постає проблема забезпечення закладів дошкільної освіти висококваліфікованими педагогічними кадрами, які здатні ефективно вирішувати освітньо-виховні завдання.

На нашу думку, ефективними засобами професійної підготовки майбутніх вихователів в умовах інформатизації суспільства є електронні освітні ресурси.

Аналіз науково-педагогічної літератури дозволив з'ясувати можливості використання електронних освітніх ресурсів у процесі формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти та окреслити електронні освітні ресурси, які доцільно використовувати у формуванні методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, а саме: курс дистанційного навчання, Ресурсний центр педагогічного факультету ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», освітній блог в мережі Інтернет.

Відповідно до **четвертого** завдання визначено критерії та показники, також дібрані діагностувальні методики для визначення рівнів сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, які представлено в таблиці 2.3 роздаткового матеріалу.

Відповідно до структури методичної компетентності визначено критерії та показники, а саме:

мотиваційно-ціннісний критерій із показниками: наявність у студентів мотивації до навчання за обраною спеціальністю; усвідомлення цінності професії вихователя закладів дошкільної освіти; наявність у студентів мотивації на успіх у професійній діяльності;

інформаційний критерій із показниками: наявність у студентів теоретичних знань у галузі дошкільної педагогіки й дитячої психології; оперування основними положеннями державних документів, програм навчання й виховання дітей дошкільного віку; знання студентами сутності методичної роботи в закладі дошкільної освіти;

діялісно-поведінковий критерій із показниками: спрямованість на вирішення професійних завдань; уміння використовувати в професійній діяльності електронні освітні ресурси; уміння створювати й використовувати авторські електронні освітні ресурси;

оцінний критерій із показниками: прагнення до самоаналізу власної професійної діяльності; до безперервної самоосвіти, самовдосконалення; до самоуправління й самоорганізації в професійній діяльності.

На основі визначених критеріїв та показників було схарактеризовано три рівні сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: високий, середній, низький (таблиця 3.2 роздаткового матеріалу).

П'яте завдання дослідження передбачало розробку й експериментальну перевірку технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Технологія формування методичної компетентності майбутніх вихователів інтерпретована як сукупність чотирьох взаємопов'язаних блоків: у *цільовому блоці* обґрунтовано мету й завдання технології; у *теоретичному блоці* представлено методологічні базові підходи й принципи; *організаційно-змістовний блок* окреслює форми (лекційні й практичні заняття, круглі столи, семінари), методи (наочні, практичні) та засоби (курси дистанційного навчання, ресурсний центр педагогічного факультету, освітній блог), педагогічні умови реалізації технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, здійснювані в три етапи: підготовчий, діяльнісний, оцінний. У *результативному блоці* представлено критеріально-діагностувальну базу дослідження, відповідно до якої схарактеризовано три рівні (високий, середній, низький) сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Особливо хочемо зупинитися на другому (діяльнісному) етапі запропонованої технології під час якого в освітній процес впроваджувалися наступні електронні освітні ресурси: дистанційне навчання, Ресурсний центр педагогічного факультету ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», освітній блог в мережі Інтернет.

Платформою дистанційних курсів «Педагогіка дошкільна» та «Психологія дитяча» для здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта став сайт дистанційного навчання ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Курси дистанційного навчання з дисциплін «Педагогіка дошкільна» та «Психологія дитяча» склалися з двох частин: загальна частина курсу; навчальна частина курсу.

Загальна частина курсів включала такі елементи: пояснювальну записку; список рекомендованої літератури для самостійного опрацювання; глосарій, в якому представлено основні поняття дисциплін; посилання на онлайн-підручники з дисциплін. Навчальна частина курсу включала теоретичний матеріал (стислий текст лекції), наочний матеріал (презентації, схеми, таблиці тощо), питання та завдання для самоконтролю, поточне тестування до кожної теми та підсумкове тестування (результат вивчення дисциплін).

Під час розробки тестових завдань ми використовували питання на відповідність, множинний вибір, правильно / неправильно.

Робота у Ресурсному центрі розпочиналася зі знайомства студентів із роботою Ресурсного центра.

З цією метою було проведено засідання Круглого столу за темою «Організація роботи Ресурсного центра – валеонасиченого освітнього простору для розвитку студентів, педагогів, психологів, батьків та дітей».

Один із напрямів роботи Ресурсного центру – формування банку та розповсюдження психолого-педагогічного досвіду.

Робота у цьому напрямі передбачала: створення тематичних вебміксів для вихователів закладів дошкільної освіти за допомогою сервісу Symbaloo;

створення демонстраційних інтерактивних плакатів ThingLink для батьків дітей раннього та дошкільного віку.

Тематичні вебмікси для вихователів закладів дошкільної освіти створювалися за допомогою сервісу Symbaloo. Сервіс Symbaloo (з грец. «збирати») дозволяє організувати свій Інтернет-контент в один (тематичний) вебмікс. Перед початком роботи студенти мали можливість познайомитися із сервісом Symbaloo, а саме: переглянути створені вебмікси «Home», «Education», «EDU Games», у яких зібрані різні сервіси із посиланнями на них, вивчити відео щодо використання сервісу (створення та налаштування порожнього вебміксу, додавання тайлів).

На підготовку одного вебміксу відводилося 2 тижні. Студенти добирали необхідний теоретичний та практичний матеріал за темою вебміксу, що буде корисним для вихователів закладів дошкільної освіти; узагальнювали та систематизували його, розміщували на сторінці Ресурсного центра сервісу Symbaloo (<https://www.symbaloo.com>).

Наступна форма роботи – створення демонстраційних інтерактивних плакатів ThingLink для батьків дітей раннього та дошкільного віку. ThingLink – це сервіс, який дозволяє створювати інтерактивні плакати за допомогою додавання міток, що містять текст, посилання на сторонні ресурси, аудіо та відеофайли. Перед початком роботи студенти познайомилися із сервісом ThingLink, а саме: переглянули проєкти, які вже створені та зберігаються в базі ThingLink, вивчили особливості роботи із сервісом (додавання міток, налаштування кожної мітки тощо).

На підготовку одного інтерактивного плаката відводилося 2 тижні. У цей період студенти добирали практичний матеріал (корисні відео, поради фахівців, рекомендації, пам'ятки та ін.) за темою інтерактивного плаката, що буде корисним для батьків дітей раннього та дошкільного віку, розміщували на сторінці Ресурсного центра сервісу ThingLink (<https://www.thinglink.com/>).

Одним із напрямів діяльності Ресурсного центру є підготовка та проведення вебінарів з актуальних проблем дошкільної освіти.

Студенти отримали завдання: підготувати перелік вебінарів для вихователів закладів дошкільної освіти, переглянути їх, запропонувати алгоритм створення вебінарів та підготувати вебінар за певною темою.

Робота зі створення освітнього блогу розпочиналася зі знайомства студентів з освітніми блогами. З цією метою було проведено семінар за темою «Освітній блог: створюємо та використовуємо».

Студенти отримали наступні завдання.

Завдання 1. Проаналізувати блоги педагогів закладів дошкільної освіти, розміщені в мережі Інтернет.

Завдання 2. Сформулювати мету та функції блогу.

Завдання 3. Розробити структуру освітнього блогу.

Завдання 4. Обрати платформу і створити освітній блог.

Завдання 5. Самостійна робота студентів.

Студентам було запропоновано: оновлювати інформацію у створеному блозі (актуальні новини в галузі дошкільної освіти); створити добірку методичних розробок для вихователів закладів дошкільної освіти; підготувати

та додати власні методичні розробки для вихователів, дітей дошкільного віку, батьків вихованців. Під час розробки матеріалів використовувався конструктор інтерактивних завдань LearningApps (<https://learningapps.org>).

Для вихователів закладів дошкільної освіти розроблені завдання: оберіть правильну відповідь, встановіть відповідність, заповніть пропуски тощо. Для дітей дошкільного віку розроблені завдання: класифікація за певною ознакою, пазли, знайди пару, відповідності.

Під час перевірки ефективності запропонованої технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти доведено її ефективність. Діагностика проводилася за критеріями, показниками і методиками, які використовувалися на констатувальному етапі.

Таким чином, ми бачимо, що кількість студентів експериментальної групи високого рівня сформованості методичної компетентності експериментальної групи збільшилася на 7,7%, середнього – збільшилася на 6,6%, низького – зменшилася на 14,3%. В контрольній групі також відбулися незначні зміни: кількість студентів високого рівня збільшилася на 3,1%, середнього – збільшилася на 1,8%, низького – зменшилася на 4,9%.

Статистичну достовірність отриманих результатів формувального етапу експерименту було перевірено за допомогою критерію λ (лямбда) Колмогорова-Смирнова. Дякую за увагу!

Здобувачка відповіла на запитання.

Доктор педагогічних наук, професор Омельченко С.О.: Які педагогічні умови дали можливість реалізувати технологію формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Демченко М.О.: Дякую за запитання. Успішність запропонованої технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів визначається такими педагогічними умовами: формування позитивної мотивації до оволодіння майбутньою професією – спрямована на формування мотиваційно-ціннісного компонента методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; створення сприятливого освітнього середовища для розробки й використання студентами електронних освітніх ресурсів у професійній діяльності – спрямована на формування діяльнісно-поведінкового компонента методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; оновлення змісту методів та засобів фахової підготовки майбутніх вихователів – передбачає включення в освітній процес сучасних методів та засобів навчання, зокрема електронних освітніх ресурсів.

Доктор педагогічних наук, професор Стешенко В.В.: Розкрийте сутність поняття «компетентність» стосовно Вашого дослідження.

Демченко М.О.: Дякую за запитання! Проблема трактування поняття «компетентність» у сучасній педагогічній науці досліджувалася досить широко і дотепер ця проблема є предметом наукових досліджень як українських, так і зарубіжних науковців.

Одноставні із твердженнями науковців щодо визначення поняття «компетентність» та у власному дослідженні спираємося на Закон України «Про вищу освіту», де зазначено, що компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на підставі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

Доктор педагогічних наук, доцент Саяпіна С.А.: На базі яких закладів вищої освіти Ви проводили педагогічний експеримент? Скільки студентів було залучено до дослідно-експериментальної роботи?

Демченко М.О.: Дякую за запитання! До експериментально-дослідної роботи були залучені студенти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет», Маріупольського державного університету, Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

У дослідженні взяли участь 330 студентів, зокрема 168 – експериментальна група, в якій передбачалося апробація технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів, та 162 – контрольна група, в якій не передбачалося проведення експериментальної роботи.

Доктор педагогічних наук, професор Курінна С.М.: Схарактеризуйте структуру методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Демченко М.О.: Дякую за запитання. На підставі проаналізованих наукових студій виокремили в структурі методичної компетентності такі компоненти, як-от: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний.

Мотиваційному компоненту притаманні сформованість інтересу до професійної діяльності, усвідомлення значущості власної професійної діяльності. Когнітивний компонент передбачає наявність теоретичних знань у галузі педагогіки (загальної, дошкільної), психології (загальної, вікової, дитячої), методик навчання й виховання дітей раннього та дошкільного віку. Діяльнісний компонент характеризується готовністю вихователя вирішувати психолого-педагогічні й методичні завдання в професійній діяльності, використовуючи отримані теоретичні знання. Рефлексивний компонент зумовлює готовність до безперервної самоосвіти, самовдосконалення, самоаналізу власної професійної діяльності, оцінювання професійної діяльності колег. Означені компоненти взаємопов'язані й відбивають цілісний характер процесу формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Кандидат педагогічних наук, доцент Бескорса О. С.: З якою метою Ви аналізували діяльність ресурсних центрів України?

Демченко М.О.: Дякую за запитання! У нашому дослідженні вивчено мету та завдання діяльності, напрями роботи та функції окремих ресурсних

центрів України, а саме: Ресурсний центр зі сталого місцевого розвитку – м. Київ, Ресурсний центр Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету, Гендерний ресурсний центр Сумського державного університету, Ресурсний центр розвитку громадських організацій «Гурт», інформаційно-ресурсний центр «Дитинство без насильства», Черкаський обласний молодіжний ресурсний центр.

Аналіз роботи ресурсних центрів показав, що їх діяльність спрямована на інформатизацію населення, надання консультативної допомоги, здійснення просвітницької діяльності (конференції, семінари, тренінги, «круглі столи»), формування інформаційної бази, профорієнтацію та сприяння працевлаштуванню молодих спеціалістів. Окремі ресурсні центри здійснюють роботу із залучення населення до волонтерської діяльності.

Доктор педагогічних наук, професор Гаврілова Л.Г.: Чи використовували Ви електронні ресурси під час констатувального етапу експерименту?

Демченко М.О.: Дякую за запитання! Започатковуючи експериментальну роботу, було здійснено розвідувальний етап, мета якого полягала у вивченні досвіду використання електронних освітніх ресурсів в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

За допомогою Google-форми було розроблено опитувальник для педагогічних працівників закладів дошкільної освіти «Використання електронних освітніх ресурсів в освітньому процесі закладів дошкільної освіти». Опитувальник містить 14 запитань та загальної інформації про респондентів: посада, стаж педагогічної діяльності.

Посилання на опитування розповсюджувалося серед педагогічних працівників закладів дошкільної освіти за допомогою соціальної мережі Фейсбук (спільноти для вихователів), мобільного застосунку Viber, а також за допомогою електронної пошти.

Головуючий на засіданні – доктор педагогічних наук, професор Гаврілова Л.Г. запропонувала розпочати обговорення результатів дослідження Демченко Марини Олександрівни.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор, перший проректор ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» Набока Ольга Георгіївна.

1. Характеристика особистості здобувача.

Аспірантка Демченко Марина Олександрівна з 2004 по 2009 роки навчалася в Слов'янському державному педагогічному університеті за спеціальністю «Практична психологія». Здобула кваліфікацію практичного психолога, організатора дошкільної освіти, вихователя дітей дошкільного віку, отримала диплом спеціаліста з відзнакою.

З вересня 2008 року по вересень 2015 року працювала на посаді секретаря деканату факультету дошкільної освіти й практичної психології. З вересня 2015 року по квітень 2019 року – старший лаборант кафедри практичної психології

педагогічного факультету ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». З вересня 2010 року по червень 2017 року обіймала (за сумісництвом) посаду асистента кафедри практичної психології, з квітня 2019 року дотепер (за сумісництвом) – посаду методиста навчально-методичного відділу.

З жовтня 2017 року й дотепер – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 – Професійна освіта (освітньо-наукова програма «Теорія та методика професійної освіти»).

Узяла участь у майстер-класі Дистанційної академії ВГ «Основа» за темою «Створення і ведення персонального блогу вчителя. Особливості роботи з учнями і батьками за допомогою блогу» тривалістю 8 годин (сертифікат від 02.05.2018 р.); онлайн трансляції з Digital Workshop за підтримки Google в Україні в межах освітнього фестивалю управлінської майстерності «Kyiv Ed Fest» та Українського місяця кібербезпеки «Формування навичок кібербезпеки в цифровому просторі» (сертифікат №038 від 29.10.2018 р.); Всеукраїнському відкритому майстер-класі до Дня безпечного Інтернету за підтримки Google Україна «Цифрові інструменти та можливості Google для безпечнішого Інтернету» (сертифікат №0215 від 05.02.2019 р.); роботі Цифрової майстерні з інформаційної безпеки в межах заходу «Цифрова година» (Digital Homeroom), присвяченого Дню безпечного Інтернету, тривалістю 2 години (сертифікат №822 від 11.02.2020 р.); онлайн тренінгу «Створення власного майданчика для дистанційного та перевернутого навчання» тривалістю 3 години (сертифікат №1287 від 27.02.2020 р.); вебінарі «Використання Google Meet в освітній діяльності» тривалістю 2 години (сертифікат №В-002696 від 01.06.2020 р.).

Успішно завершила навчання за дистанційними курсами: «Додатки Google в професійній діяльності викладача / адміністрації закладу освіти» (60 годин, сертифікат №БЦ-С-3059 від 27.10.2018 р.); «Створення сайту за допомогою системи управління контентом Word Press» (10 годин, сертифікат №С2018-109 від 13.12.2018 р.); «Додатки Google в освітній діяльності» – поглиблений курс для тренерів (20 годин, сертифікат №134 від 02.07.2019 р.); «Створення власних мультимедійних матеріалів» (30 годин, сертифікат №1260 від 07.01.2020 р.); «Використання інтерактивних аркушів та плакатів в освітній діяльності» (30 годин, сертифікат №М-0082 від 11.05.2020 р.).

Протягом навчання Демченко Марина Олександрівна зарекомендувала себе як висококваліфікований, професійно грамотний, здатний самостійно вирішувати всі професійні питання фахівець. У повному обсязі виконала індивідуальний навчальний план аспіранта. Аспірантці притаманна наполегливість і відповідальність. Вона постійно займається самоосвітою, удосконалюючи навички роботи із сервісами мережі Інтернет.

2. Виконання освітньо-наукової програми.

Здобувачка Демченко Марина Олександрівна повністю виконала індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» за такими дисциплінами: «Філософія науки і методологія дослідження» (6 кредитів / 180 годин), «Англійська мова наукового

та професійного спрямування» (8 кредитів / 240 годин), «Сучасні технології дослідження» (6 кредитів / 180 годин), «Теорія і методика професійної освіти» (5 кредитів / 150 годин), «Інформаційно-комунікаційні технології в педагогічних дослідженнях» (5 кредитів / 150 годин), «Педагогічні технології в професійній освіті» (5 кредитів / 150 годин), «Теорія і практика формування змісту професійної освіти» (5 кредитів / 150 годин), «Стратегічний менеджмент в освіті» (5 кредитів / 150 годин), «Компетентнісний підхід у сучасній освіті» (5 кредитів / 150 годин), Практика (асистентська) (10 кредитів / 300 годин), що відповідає Національній рамці кваліфікацій і вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (зі змінами). Аспірантка Демченко Марина Олександрівна здобула глибинні знання зі спеціальності (240 кредитів ЄКТС): пройдено цикли загальної підготовки (I рік підготовки, 01 жовтня 2017 р. – 30 вересня 2018 р.), професійної підготовки (I рік підготовки, 01 жовтня 2017 р. – 30 вересня 2018 р.; II рік підготовки, 01 жовтня 2018 р. – 30 вересня 2019 р.), набула практичних навичок застосування принципів пошуку основних проблем у розвитку сучасної професійної освіти, застосування методологічних основ педагогічних досліджень у власній професійній діяльності, організації проведення власного педагогічного дослідження, використання сучасні технології дослідження, дотримуючись етичних норм професійної діяльності, здійснення освітнього процесу й виховної роботи в закладах вищої освіти, застосування інформаційно-комунікаційних технологій у власних наукових дослідженнях і в наукових дослідженнях здобувачів вищої освіти, застосування принципів компетентнісного підходу у сучасній освіті.

Здобувачка Демченко Марина Олександрівна оволоділа загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного світогляду (60 кредитів ЄКТС).

Під час виконання освітньо-наукової програми аспірантури Демченко Марина Олександрівна набула універсальних навичок дослідника (180 кредитів ЄКТС), зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами й складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності; мовних компетентностей, достатніх для представлення й обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (*англійською*) в усній і письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності (8 кредитів ЄКТС); необхідних теоретичних знань, умінь, навичок й інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. Демченко Марина Олександрівна оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, а також здійснила власне наукове дослідження, інноваційні результати якого мають теоретичне й практичне значення.

3. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми).

Індивідуальний план наукової роботи здобувачки Демченко Марини Олександрівни був затверджений рішенням вченої ради ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» 18 жовтня 2017 р. (протокол №3). Науковий керівник: Набока Ольга Георгіївна – доктор педагогічних наук, професор, перший проректор ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Термін виконання роботи: 2017 – 2021 роки.

Аспірантка *Демченко Марина Олександрівна* своєчасно виконувала всі розділи індивідуального плану наукової роботи в окреслені терміни. Своєчасність і повнота виконання індивідуального плану аспіранта підтверджена результатами проміжної (піврічної) і підсумкової (річної) атестації.

4. Актуальність дисертації.

Здобувачка Демченко Марина Олександрівна разом із науковим керівником за результатами аналізу наукової літератури обсягом 219 найменувань (з яких 5 – іноземною мовою) визначили актуальність теми, що полягала у впровадженні в освітній процес закладів вищої освіти електронних освітніх ресурсів з метою покращення якості професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Успішність виконання професійної діяльності вихователя залежить від його здатності до якісного вибору методів взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу закладу дошкільної освіти. Разом із тим, вихователі закладів дошкільної освіти не завжди готові до використання інноваційних технологій у власній професійній діяльності. Це пояснюється недостатньою мотивацією та застарілими підходами до підготовки вихователів, браком досвіду побудови сучасного освітнього процесу, недостатнім використанням сучасних форм і методів професійного розвитку.

Однією з найвагоміших сучасних освітніх інновацій є інформатизація системи освіти. На сьогодні створена потужна нормативно-правова база, що регламентує процес інформатизації освіти в Україні.

Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у систему освіти, насамперед, зумовило інформаційну підтримку освітнього процесу: створення навчальних і навчально-методичних електронних каталогів, розвиток електронних бібліотек, комп'ютерних освітніх програм, тренажерів тощо. Від досконалості навчального матеріалу, його новизни, форми подання залежить якість й ефективність освіти. Сутність питання полягає не лише в підвищенні рівня знань вихователів, а й у розвитку здатності акумулювати потрібну інформацію, аналізувати її та впроваджувати в практичну діяльність, оперативно реагувати на інноваційний досвід, а також проєктувати, створювати, експериментально апробувати інновації, уміти їх цілеспрямовано розповсюджувати.

На підставі визначеної актуальності було сформульовано мету, визначено завдання та методи дослідження.

5. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано відповідно до комплексної теми наукових досліджень «Інноваційні технології в технологічній освіті» (державний

реєстраційний номер № 0115U003307), що розробляється у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

6. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Під час написання дисертації було вперше розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено технологію формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів, що містить взаємопов'язані структурні блоки (цільовий, теоретичний, організаційно-змістовний, результативний), ґрунтується на методологічних підходах (системний, компетентнісний, діяльнісний, особистісно-орієнтований, гуманістичний, інформаційний), принципах (загальнодидактичні: науковості, системності й послідовності, доступності, зв'язку навчання з дійсністю, свідомості й активності, зворотного зв'язку, сучасності; спеціальні: неперервності, комунікативної взаємодії, відкритості освітнього середовища, інформаційної безпеки, інтерактивності, мультимедійності, методичного консультування) і педагогічних умовах (формування позитивної мотивації до оволодіння майбутньою професією; створення сприятливого освітнього середовища для розробки й використання студентами електронних освітніх ресурсів у професійній діяльності; оновлення змісту методів і засобів фахової підготовки майбутніх вихователів) та забезпечує підвищення рівня сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти;

– визначено структурні компоненти (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний), критерії, показники (мотиваційно-ціннісний: наявність у студентів мотивації до навчання за обраною спеціальністю; усвідомлення цінності професії вихователя закладів дошкільної освіти; наявність у студентів мотивації на успіх у професійній діяльності; інформаційний: наявність у студентів теоретичних знань у галузі дошкільної педагогіки й дитячої психології; оперування основними положеннями державних документів, програм навчання і виховання дітей дошкільного віку; знання студентами сутності методичної роботи в закладі дошкільної освіти; діялісно-поведінковий: спрямованість на вирішення професійних завдань; уміння використовувати в професійній діяльності електронні освітні ресурси; уміння створювати та використовувати авторські електронні освітні ресурси; оцінний: прагнення до самоаналізу власної професійної діяльності; до безперервної самоосвіти, самовдосконалення; до самоуправління й самоорганізації в професійній діяльності) і схарактеризовано три рівні (високий, середній, низький) сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти;

– удосконалено діагностувальну базу для визначення рівнів сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти;

– уточнено понятійний апарат дослідження, зокрема поняття «методична компетентність вихователя закладу дошкільної освіти», «електронні освітні ресурси», «ресурсний центр», «освітній блог»;

– подальшого розвитку набули уявлення про особливості використання електронних освітніх ресурсів, оновлення форм, методів і засобів фахової підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

7. Нові науково обґрунтовані теоретичні та / або експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень.

Теоретичне й практичне значення результатів дослідження Демченко Марини Олександрівни полягає в розробці і впровадженні в освітній процес підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти курсів дистанційного навчання з дисциплін «Педагогіка дошкільна», «Психологія дитяча»; розробці методичного забезпечення освітньо-виховної роботи закладів дошкільної освіти (тематичних вебміксів для вихователів закладів дошкільної освіти за допомогою сервісу Symbaloo та демонстраційних інтерактивних плакатів ThingLink для батьків дітей раннього та дошкільного віку); розробці освітнього блогу «Професійна підготовка майбутніх вихователів» (створення добірки методичних розробок для вихователів закладів дошкільної освіти, підготовка власних методичних розробок для вихователів, дітей дошкільного віку, батьків вихованців, розробка інтерактивних вправ для дітей дошкільного віку й вихователів закладів дошкільної освіти за допомогою конструктора інтерактивних завдань LearningApps); розробці діагностувального комплексу для визначення рівнів сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Результати дослідження можуть бути використані викладачами педагогічних закладів вищої освіти в процесі підготовки майбутніх вихователів ЗДО (розробка методичних рекомендацій для студентів, укладання спецкурсів з педагогічних дисциплін, розробка освітніх проєктів); студентами під час проходження педагогічної практики; у системі післядипломної освіти у процесі підвищення кваліфікації педагогічних працівників; у самоосвітній діяльності студентів.

Результати дисертаційної роботи **впроваджено** в освітній процес Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» (довідка №68-20-247 від 13.05.2020 р.), Маріупольського державного університету (довідка №01-24/458 від 22.07.2020 р.), Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (довідка №1/564/1 від 30.06.2020 р.), Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (довідка №01-13/304/1 від 25.05.2020 р.).

8. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Достовірність отриманих висновків підтверджена використанням теоретичних й емпіричних методів дослідження, отриманими результатами експериментальної роботи, якісним і кількісним аналізом експериментальних даних, зафіксованих довідками про впровадження результатів дослідження.

9. Апробація результатів дисертації.

Апробація та впровадження результатів дослідження відбувалась у ході дослідно-експериментальної роботи в педагогічних закладах вищої освіти, а також основні положення й результати дослідження на різних етапах виконання роботи репрезентувалися, обговорювалися й отримали позитивну оцінку на

науково-практичних конференціях та семінарах різного рівня, зокрема *Міжнародних*: «Психолінгвістика в сучасному світі – 2017» (Переяслав-Хмельницький, 2017), «Педагогіка і психологія сьогодення: теорія і практика» (Одеса, 2018), «Інноваційні наукові дослідження у сфері педагогічних та психологічних наук» (Київ, 2018), «Інновації XXI століття» (Вінниця, 2018), «Наукові досягнення, відкриття та шляхи розвитку педагогічної науки» (Запоріжжя, 2018), «Психологія та педагогіка у XXI столітті: перспективні та пріоритетні напрямки досліджень» (Київ, 2018), «Психолінгвістика в сучасному світі – 2018» (Переяслав-Хмельницький, 2018), «Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарного знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти» (Канада–Сербія–Азербайджан–Польща–Україна, 2020), «Innovative Development Of Science And Education» (Athens, Greece, 2020); «Проблеми професійного розвитку вчителя в контексті оновлених освітніх стандартів» (Слов'янськ, 2020); *Всеукраїнських*: «Економіко-гуманітарні проблеми сьогодення» (Краматорськ, 2019), «Перспективні напрямки сучасної науки та освіти» (Слов'янськ, 2019), «Перспективні напрямки сучасної науки та освіти» (Слов'янськ, 2020).

Результати дослідження було обговорено й позитивно оцінено на щорічних звітних наукових конференціях, засіданнях кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» (2017–2020 рр.).

10. Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих зі співавторами й зарахованих за темою дисертації.

Зміст і результати дослідження відображено у 19 публікаціях, зокрема: 5 – у фахових виданнях (2 – у співавторстві), затверджених ВАК України, 1 – у виданні, що включено до наукометричної бази Web of Science (у співавторстві), 1 – у виданні, що включено до наукометричної бази Index Copernicus (у співавторстві), 1 – у періодичному зарубіжному виданні, 11 – у матеріалах науково-практичних конференцій (1 – у співавторстві).

Провідний внесок за обсягом у матеріалах публікацій належить здобувачці.

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

В опублікованій праці (у співавторстві) «Використання потенційних можливостей Ресурсного центру факультету дошкільної освіти та практичної психології для підвищення ефективності підготовки майбутніх фахівців» проаналізовано організацію роботи Ресурсного центру педагогічного факультету ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»; в опублікованій праці (у співавторстві) «Використання можливостей роботи Ресурсного центру для оптимізації підготовки психолого-педагогічних працівників» – розглянуто структуру й змістовне наповнення освітнього блогу «Ресурсний центр – валеонасичений освітній простір для розвитку студентів, педагогів, психологів батьків та дітей»; в опублікованій праці (у співавторстві) «Методична

компетентність вихователів дошкільних навчальних закладів: теоретичний аспект» науково обґрунтовано й систематизовано наукові доробки з проблеми формування методичної компетентності майбутніх вихователів; в опублікованій праці (у співавторстві) «Освітній блог як засіб професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» (Web of Science) визначено особливості й переваги використання освітніх блогів у професійній підготовці майбутніх вихователів, виокремлено типові помилки, що можуть виникати під час створення освітнього блогу, проведено анкетування студентів і педагогічних працівників закладів дошкільної освіти щодо наповнення освітніх блогів; в опублікованій праці (у співавторстві) «Використання інноваційного проекту «Ресурсний центр факультету» для адаптації майбутніх фахівців до умов психолого-педагогічної діяльності» проаналізовано результативність діяльності Ресурсного центру педагогічного факультету.

Результати виконаного наукового дослідження Демченко Марини Олександрівни вирішують важливе наукове завдання – використання електронних освітніх ресурсів (курси дистанційного навчання, Ресурсний центр педагогічного факультету ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», освітній блог «Професійна підготовка майбутніх вихователів») у формуванні методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Спеціальність, якій відповідає дисертація: дисертація повністю відповідає паспорту спеціальності 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями).

11. Єдність змісту роботи, оцінка мови й стилю дисертації.

Матеріали дисертації викладено послідовно у формально-логічний спосіб з дотриманням наукового стилю викладення.

12. Дані про відсутність текстових запозичень і порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

Під час виконання дисертації здобувачка дотримувалася принципів академічної доброчесності, за результатами перевірки й аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

13. Відповідність дисертації вимогам Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40.

Дисертація здобувачки Демченко Марини Олександрівни *за темою «Формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів» за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями)* повністю відповідає вимогам пп. 10-12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167 й Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40, і може бути представлена до проведення попередньої експертизи.

У процесі обговорення **ВИСТУПИЛИ:**

Офіційний рецензент Хижняк І.А., доктор педагогічних наук,

професор, декан факультету початкової, технологічної та професійної освіти ДДПУ.

Реформування освітньої системи України в руслі євроінтеграційних процесів наразі відображене в низці основних нормативних документів: Законі України «Про освіту», Законі України «Про вищу освіту», Законі України «Про повну загальну середню освіту», Указі Президента України «Про Національну доктрину розвитку освіти», Указі Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні», Концепції «Нова українська школа», Галузевій концепції неперервної педагогічної освіти, Законів України «Про Концепцію Національної програми інформатизації», «Про Національну програму інформатизації» та ін. Однією з найвагоміших інноваційних освітніх течій наразі виступає цифровізація, що у вищій педагогічній освіті почасти відбувається хаотично та уповільнено. У цих умовах актуальність обраної теми наукового дослідження М. О. Демченко «Формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів» не викликає сумніву.

Актуальність роботи обґрунтована на достатньому рівні: вихователі закладів дошкільної освіти не завжди готові до використання інноваційних технологій у власній професійній діяльності, що пояснюється недостатньою мотивацією та застарілими підходами до підготовки вихователів, браком досвіду побудови сучасного освітнього процесу, недостатнім використанням сучасних форм та методів професійного розвитку; проблема полягає не лише в підвищенні рівня знань вихователів, а в розвитку здатності знаходити потрібну інформацію, аналізувати її та впроваджувати у практичну діяльність, оперативно реагувати на інноваційний досвід, а також проєктувати, створювати, експериментально апробувати інновації, уміти їх цілеспрямовано розповсюджувати і т. ін.

Уповні відповідає сучасним освітнім реаліям і виокремлена авторкою низка суперечностей і протиріч: вимоги, що висуваються до особистості вихователя закладу дошкільної освіти, і фактичний рівень його професійної підготовки в умовах навчання у закладі вищої освіти; значний потенціал інформаційних технологій у практиці роботи закладів освіти та недостатній рівень підготовленості майбутніх вихователів до використання електронних освітніх ресурсів у власній професійній діяльності; необхідність практичного вирішення проблеми формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти та недостатня обґрунтованість відповідної педагогічної технології.

У результаті наукового пошуку М. О. Демченко досягла результатів, що характеризуються теоретичною та практичною значущістю.

Так, у дисертації уперше розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено технологію формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів, уточнено методологічні підходи, принципи і педагогічні умови, що забезпечують підвищення рівня сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; визначено структурні компоненти (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний), критерії, показники і схарактеризовано три рівні (високий,

середній, низький) сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; удосконалено діагностувальну базу для визначення рівнів сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; уточнено понятійний апарат дослідження, зокрема поняття «методична компетентність вихователя закладу дошкільної освіти», «електронні освітні ресурси», «ресурсний центр», «освітній блог»;

Вагомим вважаємо і практичний доробок М. О. Демченко: курси дистанційного навчання з дисциплін «Педагогіка дошкільна», «Психологія дитяча»; організація роботи Ресурсного центру педагогічного факультету ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (створення тематичних вебміксів для вихователів закладів дошкільної освіти за допомогою сервісу Symbaloo та демонстраційних інтерактивних плакатів ThingLink для батьків дітей раннього та дошкільного віку, підготовка й проведення вебінару для педагогічних працівників закладів дошкільної освіти); ведення освітнього блогу «Професійна підготовка майбутніх вихователів»; розроблення діагностувального комплексу для визначення рівнів сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти та ін.

Аналіз змісту дисертації, анотації та публікацій М. О. Демченко є підставою для висновку про наукову обґрунтованість і достовірність викладених авторкою результатів, що забезпечуються: чіткістю окреслених кваліфікаційних ознак дослідження; коректністю постановки розглянутих завдань; обґрунтованістю вихідних положень, системним аналізом теоретичного матеріалу, виявленням причинно-наслідкових зв'язків між елементами досліджуваної системи; застосуванням відповідного наукового інструментарію. Підвищенню ступеня обґрунтованості отриманих результатів сприяло ґрунтовне вивчення джерельної бази дослідження (219 позицій), апробація матеріалів дисертації у виступах на науково-практичних конференціях, семінарах різного рівня.

Дисертація М. О. Демченко виконана на належному науковому рівні, що підтверджує володіння здобувачкою теорією досліджуваної проблеми і відповідними методами наукового пошуку. Оформлення роботи відповідає чинним вимогам до наукових праць такого рівня.

Разом із зазначеними позитивними рисами аналізованого дослідження зазначимо і дискусійні та суперечливі його елементи:

1. Визначаючи професійну компетентність вихователя, М. О. Демченко подає надто узагальнену дефініцію цього поняття, яка містить лише родові ознаки поняття, властиві будь-якій професійній компетентності навіть не педагогічного профілю, і зовсім не включає видові ознаки, притаманні діяльності вихователя ЗДО. За такого підходу видається незрозумілим визначення цього поняття в межах дисертаційної роботи.

2. Досліджуючи поняття «методична компетентність вихователя», авторка не показує його взаємозв'язків із поняттям «професійна компетентність вихователя» та місця методичної компетентності в складі професійної компетентності.

3. Визначення і професійної компетентності вихователя, і його методичної компетентності, на нашу думку, збагатив би аксіологічний компонент, тому поряд із професійними якостями в цих визначеннях доцільно було би зазначити і професійні цінності.

4. Вважаємо неточною назву пункту 1.3. «Роль електронних освітніх ресурсів у професійному становленні майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти», адже у висновках до цього пункту авторка не стільки визначає роль, скільки різновиди електронних ресурсів у підготовці майбутніх вихователів ЗДО та можливості, які використання кожного із них відкриває для здобувачів ступеня вищої освіти. Можливо, більш ширшою за обсягом і коректнішою, відповідно до змісту пункту, була би назва «Електронні освітні ресурси у професійному становленні майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти».

5. У п.1.3. автор надають власне визначення різних видів освітніх ресурсів: електронні освітні ресурси, ресурсний центр, освітній блог і т.д. Вважаємо це недоцільним, адже особливості цих освітніх ресурсів, властиві саме підготовці майбутніх вихователів дошкільних закладів, у авторських визначеннях не висвітлюються, а загальні визначення цих понять наявні в нормативних документах.

Незважаючи на висловлені зауваження, вважаємо, що дисертаційна робота М. О. Демченко «Формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомое теоретичне і прикладне значення для розвитку педагогічної науки, заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9 – 18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167), та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Офіційний рецензент Топольник Я В – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки вищої школи ДДПУ.

Входження України в європейський і світовий освітній простір детермінує необхідність узгодження напрямів і принципів реформування вищої освіти із загальними тенденціями розвитку в умовах інформаційного суспільства. У зв'язку з цим, інформатизація вищої освіти передбачає широке використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі підготовки майбутніх фахівців, що зумовлює кардинальну перебудову усєї системи освіти, удосконалення структури та організації освітнього процесу на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного, інформативного, технологічного підходах та сучасних дидактичних принципах, а також розробку інноваційних технологій навчання.

Інтенсивний розвиток та модернізація засобів інформаційно-комунікаційних технологій, широке включенням молодого покоління, зокрема

дітей, у процес споживання продукції масмедіа, посилення ролі електронних освітніх ресурсів в організації освітнього процесу потребує оновлення змісту вищої педагогічної освіти, зокрема професійної підготовки фахівців для системи дошкільної освіти.

Соціальний запит на підготовку майбутніх вихователів із високим рівнем готовності до розробки авторських електронних освітніх ресурсів та використання їх у професійній діяльності; актуалізація процесу широкого впровадження електронних освітніх ресурсів у заклади дошкільної освіти і недостатня розробленість цієї проблеми в теорії та методиці професійної освіти обумовлює актуальність проблеми формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів, яку досліджує М.О. Демченко.

Дисертація свідчить, що науковий апарат дослідження, його структура та зміст демонструють логічність, системність, результативність та самостійність наукового пошуку автора. Мета роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів.

Наукова новизна дослідження підкреслює правомірність поставлених завдань і засвідчується такими основними здобутками. Вперше М.О. Демченко науково обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено технологію формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; визначено етапи впровадження технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: підготовчий, діяльнісний, оцінний; у межах зазначених етапів подано відповідні форми й методи побудови освітнього процесу таким чином, щоб забезпечити оволодіння студентами компетенціями, необхідними для формування методичної компетентності; уточнено понятійний апарат дослідження, зокрема поняття «професійна компетентність вихователя», «методична компетентність вихователя закладу дошкільної освіти», «електронні освітні ресурси», «ресурсний центр», «освітній блог»; структуру методичної компетентності (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний компоненти); критерії та показники сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Дістали подальшого розвитку уявлення про особливості використання електронних освітніх ресурсів у процесі професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Результати проведеного дисертантом дослідження можуть бути використані викладачами педагогічних закладів вищої освіти в процесі підготовки майбутніх вихователів ЗДО (розробка методичних рекомендацій для студентів, укладання спецкурсів із педагогічних дисциплін, розробка освітніх проектів); студентами під час проходження педагогічної практики; у системі післядипломної освіти у процесі підвищення кваліфікації дошкільних працівників; у самоосвітній діяльності студентів.

Структура дисертаційної роботи відрізняється внутрішньою логікою, послідовністю і чіткістю, відповідає меті та завданням дослідження. Дисертація

складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, висвітлено методи дослідження, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наведено дані про їх апробацію й упровадження. Аналіз наукового апарату дає змогу зробити позитивний висновок щодо методологічної обґрунтованості, виваженості та органічного взаємозв'язку всіх основних категорій дослідження.

На позитивну оцінку заслуговує перший розділ дисертації «Теоретичні основи формування методичної компетентності майбутніх вихователів ЗДО засобами електронних освітніх ресурсів», в якому М.О. Демченко проаналізувала наукові поняття компетентнісного підходу у сучасних педагогічних дослідженнях; схарактеризувала сутність і структуру методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; визначила роль електронних освітніх ресурсів у професійному становленні майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Дисертантом виокремлено електронні освітні ресурси, які доцільно використовувати у професійному становленні майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, а саме: курси дистанційного навчання, Ресурсний центр педагогічного факультету ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», освітній блог в мережі Інтернет.

Заслуговує на увагу вміння М.О. Демченко працювати з науковим матеріалом, ґрунтовно аналізувати його та успішно робити належні узагальнення теоретичного і практичного характеру.

У другому розділі «Теоретичне обґрунтування технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів ЗДО» дисертантом здійснено аналіз нормативних документів підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта; освітні програми та навчальні плани підготовки студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Маріупольського державного університету, Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Автором розроблено професіограму вихователя дітей дошкільного віку, з'ясовано які професійні функції майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти реалізуються за допомогою виокремлених електронних освітніх ресурсів.

Схвальної оцінки заслуговує розроблена автором технологія формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів, що складається з чотирьох взаємопов'язаних блоків: цільового, теоретичного, організаційно-змістовного та результативного.

Зважаючи на обґрунтування ключового поняття дисертаційної роботи, цілком доречним уявляються визначені та обґрунтовані дисертантом компоненти, критерії, показники та рівні сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів ЗДО» дисертантом експериментально перевірено технологію формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів; схарактеризовано перебіг та проаналізовано результати дослідно-експериментальної роботи.

Результати педагогічного експерименту супроводжуються матеріалом у графічному відображенні, у вигляді таблиць, рисунків, які суттєво розширюють та доповнюють зміст дисертаційної роботи. Вірогідність експериментальних даних забезпечується використанням сучасних засобів і методик проведення дослідження.

Слід зазначити практичне значення одержаних результатів, яке полягає в їхній достатній готовності до впровадження в освітній процес закладів вищої освіти розробленої педагогічної технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; діагностувального комплексу для визначення рівнів сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у процесі професійної підготовки засобами електронних освітніх ресурсів.

Загальні висновки дисертаційного дослідження М.О. Демченко повністю відповідають поставленим завданням та свідчать про досягнення визначеної мети. Висновки до кожного розділу дисертаційної роботи ґрунтовні та узагальнюють основні наукові результати дослідження автора.

Відзначаючи загальний високий рівень обґрунтованості теоретичних і методичних положень дисертаційної роботи М.О. Демченко, її цілісність та логіку викладу матеріалу, можна вказати й на наявність певних дискусійних положень:

1. На нашу думку, доцільно було б наведеним в дисертації позиціям науковців надати більш широкую авторську оцінку в контексті власного дослідження.

2. Варто було б представити у роботі зарубіжний досвід використання електронних освітніх ресурсів у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Це дало б можливість порівняти та використати позитивний досвід такої діяльності.

3. У підрозділі 2.3 варто було б розглянути поняття «критерій», що логічно виходить із назви параграфу.

4. Враховуючи те, що експериментально-дослідна робота була організована на базі чотирьох закладів вищої освіти, робота значно виграла, якщо б авторка розкрила результати експерименту відповідно до кожного закладу вищої освіти.

5. Уважаємо, що доцільно було б підготувати методичні матеріали щодо організації семінарів-практикумів з формування й розвитку методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів з огляду на актуальність проблеми в сучасному освітньому просторі.

Вказані зауваження не мають принципового характеру і не можуть вплинути на загальну позитивну оцінку роботи та її результати.

Таким чином, за характером фактичного матеріалу, ступенем його якісного і кількісного аналізу, рівнем новизни і значущості результатів дослідження для теорії та методики професійної освіти дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9-18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167), та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Доктор педагогічних наук, професор Стешенко В.В.: Дисертаційна робота Демченко М.О. присвячена актуальній проблемі сьогодення. Дисертанткою проаналізовано велику кількість наукових джерел з проблеми дослідження. Запропонована нею технологія формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти може бути впроваджена в освітній процес закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку студентів в галузі дошкільної освіти. Рекомендую роботу до представлення у разову спеціалізовану вчену раду.

Доктор педагогічних наук, доцент Саяпіна С.А.: Робота відзначається актуальністю досліджуваної проблеми, а також важливістю отриманих результатів для практичної підготовки фахівців із дошкільної освіти. Висновки, які зроблені дисертанткою, є досить виважені, ґрунтовні, аргументовані, мають практичну і професійну спрямованість. Вважаю, що представлене дослідження є самостійним та завершеним. Робота може бути рекомендована для представлення в спеціалізовану вчену раду із захисту дисертацій.

Доктор педагогічних наук, професор Курінна С.М.: Проведене дослідження значною мірою сприятиме формуванню майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти як конкурентоспроможних фахівців на ринку праці.

Дисертаційна робота є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомe теоретичне і прикладне значення для розвитку педагогічної науки, заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Кандидат педагогічних наук, доцент Бескорса О.С.: Представлене дослідження актуальне, самостійне; відповідає вимогам до дисертацій за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями) і може бути рекомендованим для представлення в спеціалізовану вчену раду із захисту дисертацій.

Кандидат педагогічних наук, доцент Ішутіна О.Є.: Позитивної оцінки заслуговує наукова новизна та практична значущість дисертаційної роботи. Результати проведеного дослідження засвідчують ефективність розв'язання поставлених завдань. Оскільки науковий рівень дисертації відповідає вимогам щодо дисертацій зі спеціальності 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), вона може рекомендуватися до представлення та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Демченко Марина Олександрівна висловила подяку рецензентам та виступаючим за уважне, критичне й принципове ставлення до дисертаційної роботи, за позитивну оцінку її наукової праці і зауважила, що пропозиції колег будуть ретельно проаналізовані і враховані у подальшій науковій діяльності.

Відбулося відкрите голосування по дисертаційній роботі.

На основі обговорення дисертаційної роботи Демченко М.О. кафедра педагогіки і методики технологічної та професійної освіти та кафедра теорії і практики початкової освіти ДДПУ дійшли такого висновку.

ВИСНОВОК

фахового семінару спільного засідання кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти та кафедри теорії і практики початкової освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» про дисертаційне дослідження Демченко Марини Олександрівни **«Формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів»**, поданої до попередньої експертизи на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Дисертація Демченко Марини Олександрівни **«Формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів»** виконана на високому теоретичному та практичному рівні, має наукову новизну дослідження, яка є беззаперечною й очевидною. Автором комплексно й системно розглянуто наукову проблему.

Дисертаційна робота Демченко Марини Олександрівни є самостійним і завершеним дослідженням актуальної наукової проблеми, має цілісний характер, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9-18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167).

Дисертацію виконано відповідно до комплексної теми наукових досліджень «Інноваційні технології в технологічній освіті» (державний реєстраційний номер № 0115U003307), що розроблюється у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Тему затверджено на засіданні Вченої ради ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (протокол № 3 від 18.10.2017 р.) та узгоджено у Міжвідомчій раді з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології (протокол № 6 від 28.11.2017 р.).

Актуальність теми дослідження. Успішність виконання професійної діяльності вихователя залежить від його здатності до якісного вибору методів взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу закладу дошкільної освіти. Разом із тим, вихователі закладів дошкільної освіти не завжди готові до використання інноваційних технологій у власній професійній діяльності. Це пояснюється недостатньою мотивацією та застарілими підходами до підготовки

вихователів, браком досвіду побудови сучасного освітнього процесу, недостатнім використанням сучасних форм і методів професійного розвитку.

Однією з найвагоміших сучасних освітніх інновацій є інформатизація системи освіти. На сьогодні створена потужна нормативно-правова база, що регламентує процес інформатизації освіти в Україні.

Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у систему освіти, насамперед, зумовило інформаційну підтримку освітнього процесу: створення навчальних і навчально-методичних електронних каталогів, розвиток електронних бібліотек, комп'ютерних освітніх програм, тренажерів тощо. Від досконалості навчального матеріалу, його новизни, форми подання залежить якість й ефективність освіти. Сутність питання полягає не лише в підвищенні рівня знань вихователів, а й у розвитку здатності акумулювати потрібну інформацію, аналізувати її та впроваджувати в практичну діяльність, оперативно реагувати на інноваційний досвід, а також проєктувати, створювати, експериментально апробувати інновації, уміти їх цілеспрямовано розповсюджувати.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що *вперше*:

– уперше розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено технологію формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів, що містить взаємопов'язані структурні блоки (цільовий, теоретичний, організаційно-змістовний, результативний), ґрунтується на методологічних підходах (системний, компетентнісний, діяльнісний, особистісно-орієнтований, гуманістичний, інформаційний), принципах (загальнодидактичні: науковості, системності й послідовності, доступності, зв'язку навчання з дійсністю, свідомості й активності, зворотного зв'язку, сучасності; спеціальні: неперервності, комунікативної взаємодії, відкритості освітнього середовища, інформаційної безпеки, інтерактивності, мультимедійності, методичного консультування) і педагогічних умовах (формування позитивної мотивації до оволодіння майбутньою професією; створення сприятливого освітнього середовища для розробки й використання студентами електронних освітніх ресурсів у професійній діяльності; оновлення змісту методів і засобів фахової підготовки майбутніх вихователів) та забезпечує підвищення рівня сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти;

– визначено структурні компоненти (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний), критерії, показники (мотиваційно-ціннісний: наявність у студентів мотивації до навчання за обраною спеціальністю; усвідомлення цінності професії вихователя закладів дошкільної освіти; наявність у студентів мотивації на успіх у професійній діяльності; інформаційний: наявність у студентів теоретичних знань у галузі дошкільної педагогіки й дитячої психології; оперування основними положеннями державних документів, програм навчання і виховання дітей дошкільного віку; знання студентами сутності методичної роботи в закладі дошкільної освіти; діялісно-поведінковий: спрямованість на вирішення професійних завдань; уміння

використовувати в професійній діяльності електронні освітні ресурси; уміння створювати та використовувати авторські електронні освітні ресурси; оцінний: прагнення до самоаналізу власної професійної діяльності; до безперервної самоосвіти, самовдосконалення; до самоуправління й самоорганізації в професійній діяльності) і схарактеризовано три рівні (високий, середній, низький) сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти;

– удосконалено діагностувальну базу для визначення рівнів сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти;

– уточнено понятійний апарат дослідження, зокрема поняття «методична компетентність вихователя закладу дошкільної освіти», «електронні освітні ресурси», «ресурсний центр», «освітній блог»;

– подальшого розвитку набули уявлення про особливості використання електронних освітніх ресурсів, оновлення форм, методів і засобів фахової підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Практичне значення результатів дослідження полягає в розробці і впровадженні в освітній процес підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти курсів дистанційного навчання з дисциплін «Педагогіка дошкільна», «Психологія дитяча»; розробці методичного забезпечення освітньо-виховної роботи закладів дошкільної освіти (тематичних вебміксів для вихователів закладів дошкільної освіти за допомогою сервісу Symbaloo та демонстраційних інтерактивних плакатів ThingLink для батьків дітей раннього та дошкільного віку); розробці освітнього блогу «Професійна підготовка майбутніх вихователів» (створення добірки методичних розробок для вихователів закладів дошкільної освіти, підготовка власних методичних розробок для вихователів, дітей дошкільного віку, батьків вихованців, розробка інтерактивних вправ для дітей дошкільного віку й вихователів закладів дошкільної освіти за допомогою конструктора інтерактивних завдань LearningApps); розробці діагностувального комплексу для визначення рівнів сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Апробація результатів дослідження. Апробація та впровадження результатів дослідження відбувалась у ході дослідно-експериментальної роботи в педагогічних закладах вищої освіти, а також основні положення й результати дослідження на різних етапах виконання роботи репрезентувалися, обговорювалися й отримали позитивну оцінку на науково-практичних конференціях та семінарах різного рівня, зокрема *Міжнародних: «Психолінгвістика в сучасному світі – 2017»* (Переяслав-Хмельницький, 2017), «Педагогіка і психологія сьогодення: теорія і практика» (Одеса, 2018), «Інноваційні наукові дослідження у сфері педагогічних та психологічних наук» (Київ, 2018), «Інновації XXI століття» (Вінниця, 2018), «Наукові досягнення, відкриття та шляхи розвитку педагогічної науки» (Запоріжжя, 2018), «Психологія та педагогіка у XXI столітті: перспективні та пріоритетні напрямки досліджень» (Київ, 2018), «Психолінгвістика в сучасному світі – 2018» (Переяслав-Хмельницький, 2018), «Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарного знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти» (Канада–Сербія–Азербайджан

–Польща–Україна, 2020), «Innovative Development Of Science And Education» (Athens, Greece, 2020); «Проблеми професійного розвитку вчителя в контексті оновлених освітніх стандартів» (Слов'янськ, 2020); *Всеукраїнських: «Економіко-гуманітарні проблеми сьогодення»* (Краматорськ, 2019), «Перспективні напрямки сучасної науки та освіти» (Слов'янськ, 2019), «Перспективні напрямки сучасної науки та освіти» (Слов'янськ, 2020).

Результати дисертаційної роботи **впроваджено** в освітній процес Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» (довідка №68-20-247 від 13.05.2020 р.), Маріупольського державного університету (довідка №01-24/458 від 22.07.2020 р.), Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (довідка №1/564/1 від 30.06.2020 р.), Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (довідка №01-13/304/1 від 25.05.2020 р.).

Основні результати дисертаційної роботи відображено в публікаціях:

1. Демченко М., Аматьєва О. Використання потенційних можливостей Ресурсного центру факультету дошкільної освіти та практичної психології для підвищення ефективності підготовки майбутніх фахівців. *Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць / за заг. ред. проф. В.І. Сипченка.* 2015. Спецвип. 15. Ч. 1. С. 25–32.

2. Демченко М. О. Генеза понять компетентнісного підходу у сучасних педагогічних дослідженнях. *Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць.* 2017. №5 (85). С. 135–144.

3. Демченко М.О. До проблеми розробки професіограми вихователя закладів дошкільної освіти. *Педагогічні науки: збірник наукових праць.* Херсон, 2018. Вип. LXXXI. Том 1. С. 138–143.

4. Демченко М.О. Теоретичний аналіз структури методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Науковий Часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи: збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2019. Випуск 72. Том 1. С. 145–150.*

5. Демченко М.О., Аматьєва О.П., Гакало В.О. Використання можливостей роботи Ресурсного центру для оптимізації підготовки психолого-педагогічних працівників. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі: збірник наукових праць.* Запоріжжя: КПУ, 2019. Вип. 63. Т. 2. С. 11–15.

6. Демченко М. О., Набока О. Г. Методична компетентність вихователів дошкільних навчальних закладів: теоретичний аспект. *Науковий журнал «Молодий вчений».* №10.1 (50.1) жовтень, 2017 р. С. 45–49. (*Index Copernicus*)

7. Демченко М.О., Набока О.Г. Освітній блог як засіб професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання.* 2019. Т. 69, № 1. С. 64–77. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2019_69_1_8. (*Web of Science*)

8. Демченко М. О. Використання платформи Moodle у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Scientific discussion (Praha, Czech Republic)*. VOL 1, No 19, (2018). P. 24–28.

УХВАЛИЛИ:

Учасники фахового семінару спільного засідання кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти та кафедри теорії і практики початкової освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» рекомендує до захисту дисертацію Демченко Марини Олександрівни «Формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями) до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

Результати голосування: «за» – 16, «проти» – немає, «утримались» – немає. Рішення прийнято одногосно.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
декан факультету початкової,
технологічної та професійної освіти ДДПУ

І. А. Хижняк

Рецензент:

доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри педагогіки вищої освіти ДДПУ

Я. В. Топольник

Головуючий на засіданні:
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії і практики початкової освіти ДДПУ

Л. Г. Гаврілова

Секретар засідання:

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти ДДПУ

О.О. Хващевська

Підписи д.п.н., проф. Хижняк І. А., д.п.н., проф. Топольник Я. В., д.п.н., проф. Гаврілової Л. Г., к.п.н., доц. Хващевської О.О. - засвідчую:

Начальник відділу кадрів

Є. С. Сілін

